

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

УДК 351.74:353:355.4

Тетяна ПЛУГАТАР

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, учений секретар секретаріату Вченої ради ДНДІ МВС України, пров. Є. Гуцала, 4А, Київ, Україна, 01011

ORCID: 0000-0003-2082-5790

Сергій ЛЕЛЕТ

кандидат юридичних наук, старший дослідник, начальник відділу науково-інформаційної та редакційно-видавничої діяльності ДНДІ МВС України, пров. Є. Гуцала, 4А, Київ, Україна, 01011

ORCID: 0000-0001-6099-4121

DOI: 10.32782/LST/2023-1-1

Бібліографічний опис статті: Пругатар, Т., Лелет, С. (2023). Взаємодія органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні. *Law. State. Technology*, 1, 3–9, doi: 10.32782/LST/2023-1-1

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У статті здійснено аналіз правового регулювання організації та здійснення взаємодії органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. Наголошується, що запровадження в Україні воєнного стану вимагає не лише вирішення завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, оскільки у ході відсічі збройної агресії проти України органи поліції беруть участь у виконанні завдань територіальної оборони, здійснюють посилене патрулювання, супроводження відповідних вантажів, охорону майна постраждалих осіб, охорону місць руйнувань, доставлення правопорушників, обмеження руху транспорту на небезпечних напрямках, проведення навчань з представниками населення тощо. Висвітлюються основні проблеми, які виникають під час взаємодії органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування на сучасному етапі в умовах правового режиму воєнного стану в Україні, окреслюються шляхи їх вирішення, надаються пропозиції з удосконалення організації такої взаємодії, пропонується розробити нормативно-правовий акт щодо організації взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування, в якому слід закріпити мету взаємодії, завдання, дати визначення окремих понять, визначити суб'єктів та керівників органів взаємодії, види та форми взаємодії, особливості взаємного інформування, канали передачі інформації, способи та строки перевірки результативності взаємодії, визначити принципи, а також напрями взаємодії в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. Робиться висновок, що під правовим регулюванням взаємодії органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану в Україні слід розуміти систему правових засобів (елементів), сукупність прийомів та способів правового впливу на суспільні відносини, що виникають під час такої взаємодії, за допомогою яких визначається комплекс організаційних та спеціальних заходів, спрямованих на захист від протиправних посягань, а також забезпечення особистої безпеки громадян, протидії правопорушенням.

Ключові слова: правове регулювання, Національна поліція, органи поліції, органи місцевого самоврядування, взаємодія, співпраця, воєнний стан.

Tetiana PLUHATAR

Candidate of Juridical Sciences, Senior Research Fellow, Scientific Secretary of the Secretariat of the Scientific Council of the State Scientific Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Y. Hutsala lane, 4A, Kyiv, Ukraine, 01011

ORCID: 0000-0003-2082-5790

Serhii LELET

candidate of Juridical Sciences, Senior Researcher, Head of the Department of Scientific and Information and Editorial and Publishing Activities of the State Scientific Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Y. Hutsala lane, 4A, Kyiv, Ukraine, 01011

ORCID: 0000-0001-6099-4121

DOI: 10.32782/LST/2023-1-1

To cite this article: Pluhatar T., Lelet S. (2023). Vzaiemodiiia orhaniv Natsionalnoi politsii z orhanamy mistsevoho samovriaduvannia v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Interaction between the National police and local authorities under the conditions of martial law in Ukraine]. *Law, State, Technology*, 1, 3–9, doi: 10.32782/LST/2023-1-1

INTERACTION BETWEEN THE NATIONAL POLICE AND LOCAL AUTHORITIES UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

The article analyzes the legal regulation concerning the organization and implementation of interaction between the National Police and local authorities under the legal regime of martial law in Ukraine. It is noted that the imposition of martial law in Ukraine requires not only solving problems concerning the imposition, but also implementing measures of the legal regime of martial law, as in repulsing armed aggression against Ukraine, the police took part in the execution of the tasks of territorial defense, conducted increased patrols, accompanying, relevant cargo, protection of property of victims, guarding places of destruction, delivering intruders, limiting traffic in dangerous areas, conducting training exercises with representatives of the population and so on. The main problems arising during the interaction between the National Police and local authorities at the current stage under the legal regime of martial law in Ukraine are highlighted, and the ways to solve them are determined, providing suggestions for improving the organization of such interaction, proposes developing a regulatory and legal act on the organization of interaction between the police and local authorities, which should fix the purpose of interaction, tasks, define individual concepts, determine the subjects and heads of interaction, types and forms of interaction, features of mutual information, information transmission channels, methods and timing of testing the effectiveness of interaction, identify principles, as well as areas of interaction under the legal regime of martial law in Ukraine. The authors concluded that the legal regulation of the interaction between the National Police and local authorities under the legal regime of martial law in Ukraine should be understood as a system of legal means (elements), combination of techniques and methods for legal impact on social relations arising during such interaction through which a set of organizational and special measures aimed at protection against unlawful encroachments, as well as ensuring personal safety of citizens, countering wrongdoing is determined.

Key words: legal regulation, National Police, police bodies, local self-government bodies, interaction, cooperation, martial law.

Постановка проблеми. Органи Національної поліції України виконують широке коло завдань щодо захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, охорони громадського порядку та безпеки, власності, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань тощо. Ефективність та якість роботи Національної поліції залежить також і від налагодженої належним чином взаємодії та співпраці з органами місцевого самоврядування, які в умовах воєнного стану відіграють значну роль щодо охорони та оборони територіальних громад. Враховуючи останні оновлення й внесення змін до нормативно-правових актів, які регулюють діяльність Національної поліції в період воєнного стану та нової моделі здійснення військовими адміністраціями повноважень органів місцевого самоврядування, актуальним є висвітлення проблем взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти взаємодії органів та підрозділів поліції з органами місцевого самоврядування розглядали в своїх працях такі вітчизняні дослідники як: О. Ключев (Ключев, 2010), М. Корнієнко (Корнієнко, 2022), О. Коропатов, Л. Могилевська (Могилевська, 2020), А. Новіченко (Новіченко, 2022), А. Пишна (Пишна,

2022), С. Шевченко (Шевченко, 2022) та інші вчені. Водночас огляд наукової літератури свідчить, що дослідження проблем взаємодії органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану в Україні залишається епізодичним і неповним, а існуючі прогалини як теоретичного, організаційного, так і юридичного характеру у цій сфері не сприяють підвищенню ефективності діяльності цих органів за сучасних умов, що зумовлює потребу пошуку нових підходів до оцінки соціальної ролі поліції, створення нової моделі взаємовідносин з органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.

Метою статті є аналіз правового регулювання взаємодії органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану в Україні, висвітлення проблем, які виникають під час такої взаємодії та визначення шляхів їх вирішення, напрацювання пропозицій щодо удосконалення та налагодження дієвої співпраці між органами поліції та органами місцевого самоврядування на сучасному етапі в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 у зв'язку з військовою агресією

Російської Федерації проти України введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб (Про введення воєнного стану в Україні, 2022). І далі відповідними указами Президента № 133/2022 від 14.03.2022, № 259/2022 від 18.04.2022, № 341/2022 від 17.05.2022, № 573/2022 від 12.08.2022, № 757/2022 від 07.11.2022, від 06.02.2023 № 58/2023 продовжено строк дії воєнного стану в Україні до 20 травня 2023 року.

Воєнний стан, відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» є особливим правовим режимом, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» (Про правовий режим воєнного стану, 2015). У ч. 2 ст. 9 цього Закону зазначається, що «органи місцевого самоврядування і далі здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України. Військове командування разом із Міністерством внутрішніх справ України, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування має забезпечити заходи й повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави» (Про правовий режим воєнного стану, 2015).

На територіях, де введено воєнний стан, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян Президентом України можуть утворюватися тимчасові державні органи – військові адміністрації. Указом Президента України від 24.02.2022 № 68/2022 було утворено 24 обласні та Київську міську, а також районні військові адміністрації для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку. У зв'язку з утворенням військових адміністрацій, зазначених у цій статті,

обласні, Київська міська державні адміністрації та голови цих адміністрацій набувають статусу відповідних військових адміністрацій та начальників цих військових адміністрацій (Про утворення військових адміністрацій, 2022). До повноважень утворених військових адміністрацій належить запровадження і здійснення заходів правового режиму воєнного стану разом з військовим командуванням самостійно або із залученням органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також здійснення на відповідних територіях повноважень місцевих державних адміністрацій. Вони здійснюють свої повноваження до припинення або скасування воєнного стану.

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», військове командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення) можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану певні заходи правового режиму воєнного стану (Про утворення військових адміністрацій, 2022).

У свою чергу, поліція відповідно до покладених на неї завдань та згідно з п. 24 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію», бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх введення на всій території України або в окремій місцевості. Крім того, у ч. 2 ст. 24 цього Закону визначено додаткові повноваження поліції та встановлено, що «у разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройної агресії проти України органи та підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості». У процесі своєї діяльності поліція, як зазначається у ст. 5 вказаного Закону взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також з органами місцевого самоврядування, відповідно до закону та інших нормативно-правових актів (Про Національну поліцію, 2015).

Головною метою взаємодії крім координації, узгодження та вироблення спільних заходів

є забезпечення єдності дій, взаємодопомоги й об'єднання зусиль для успішного вирішення спільних завдань щодо забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану на території України, тобто взаємодія і взаємна допомога повинні бути чітко узгоджені як за цілями та завданнями, так і за місцем і часом проведення спільних заходів. З огляду на це, від правового регулювання значною мірою залежить якість та своєчасність проведеної співпраці органів поліції з органами місцевого самоврядування щодо здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян. Правове регулювання взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування є складним соціальним явищем, зумовленим існуванням значної кількості проміжних систем, однак жодна із систем, пов'язаних із процесами регулювання їх діяльності, не може бути використана без механізму регулювання, функцій, процесів тощо. Тому, зважаючи на зміни, які наразі відбуваються в українському суспільстві в умовах воєнного стану, що характеризуються кардинальними перетвореннями людського буття, формуванням нової системи орієнтацій особистості у світі цінностей, оскільки на період дії правового режиму воєнного стану можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини та громадянина та вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення здійснення різних заходів правового режиму воєнного стану.

Розкриваючи зміст поняття «взаємодія», варто зауважити, що будучи філософською категорією вона відображає особливий тип відношення між об'єктами, при якому кожний з об'єктів діє (впливає) на інші об'єкти, приводячи до їх зміни, і водночас зазнає дії (впливу) з боку кожного з цих об'єктів, що у свою чергу, зумовлює зміну його стану (Шинкарук, 2002; с. 77). Аналіз юридичної літератури показав, що сутність поняття «взаємодія» не зводиться лише до спільної діяльності суб'єктів, а містить у собі більш широке коло зв'язків і контактів (обмін інформацією, узгодження самостійних дій, планування роботи, тощо). Як управлінське поняття «взаємодію» вчені розглядають як форму зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони, взаємодоповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування всієї системи в цілому. Причому, необхідно мати на увазі, що взаємодія як управлінська категорія виявляється не лише у вну-

трішньо-організаційній діяльності системи, але й в зовнішніх її функціях (Клюєв, 2010; с. 50). Л. Могилевська вважає, що «взаємодія є спільною взаємоузгодженою діяльністю Національної поліції України з громадськістю та іншими органами державної влади, яка спрямована на досягнення спільної мети – забезпечення належного захисту та реалізації прав і свобод (людини в Україні)» (Могилевська, 2020; с. 226). Підтримуємо думку М. Корнієнка, який розглядаючи взаємодію підрозділів поліції з органами місцевого самоврядування, які діють на регіональному та місцевому рівнях, зауважує, що «організація спільної діяльності повинна відбуватися на основі принципів взаємодії, правильна реалізація яких дозволить побудувати конструктивне співробітництво, об'єднуючи й погоджуючи їх зусилля для досягнення спільних інтересів, успішно долаючи протиріччя, які виникають» (Корнієнко, 2022; с. 382).

Що стосується правового регулювання взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування, то Закон України «Про Національну поліцію» (Про Національну поліцію, 2015) містить ряд положень, які регламентують питання їх взаємодії, а саме: поліція у межах своїх повноважень сприяє органам місцевого самоврядування у забезпеченні захисту прав та свобод громадян, дотримання законності та правопорядку, а також надає підтримку розвитку громадянських ініціатив у сфері запобігання правопорушенням та забезпечення правопорядку. При цьому органи місцевого самоврядування повинні сприяти поліції у виконанні покладених на неї обов'язків. Крім того, на поліцію покладається такий обов'язок, як інформування вищих посадових осіб виконавчої влади України та виборних посадових осіб місцевого самоврядування про стан правопорядку на відповідній території. Згідно зі статтями 26 та 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень сільських, селищних, міських, районних та обласних рад віднесено заслуховування інформації керівників органів Національної поліції про стан законності, боротьби із злочинністю, охорони громадської безпеки і порядку та результати діяльності на відповідній території (Про місцеве самоврядування в Україні, 1997). За наслідками розгляду відповідного запиту чи заслуховування інформації відповідна рада може прийняти рішення, в якому можуть міститися відповідні оцінки та рекомендації. Водночас необхідно зауважити, що з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану Закон України «Про Національну поліцію» було доповнено

ст. 90¹, відповідно до якої під час дії воєнного стану громадський контроль за діяльністю поліції не здійснюється (Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію»...), також під час воєнного стану не може бути річного звіту про діяльність поліції, прийняття резолюції недовіри керівникам поліції, зустрічей з органами місцевого самоврядування та населенням, залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських. Цим законом також було доповнено Дисциплінарний статут Національної поліції України новим розділом, яким регламентовано порядок здійснення службового розслідування в період дії воєнного часу і встановлена нова процедура проведення службового розслідування на час дії воєнного стану у разі порушення поліцейським службової дисципліни.

Окрему увагу слід приділити розгляду ст. 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», яка визначає повноваження виконавчих органів сільських, селищних та міських рад у сфері забезпечення законності та правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян. Зокрема, у підпункті 1 пункту «а» частини 1 зазначається: «до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать: а) власні (самоврядні) повноваження: 1) підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо створення відповідно до закону міліції, що утримується за рахунок коштів місцевого самоврядування, вирішення питань про чисельність працівників такої міліції, про витрати на їх утримання, здійснення матеріально-технічного забезпечення їх діяльності, створення для них необхідних житлово-побутових умов» (Про місцеве самоврядування в Україні, 1997).

З цього приводу цікавою є думка С. Шевченка, що «поліпшення взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією залежить від зміни її організаційної структури. Зокрема утворення місцевої (муніципальної) поліції – самостійної поліцейської структури, яка фінансується за рахунок місцевого бюджету з підпорядкуванням певних служб і наданням обов'язків, які відповідають місцевим умовам. Це буде, з одного боку, децентралізація МВС, а з іншого стане можливістю місцевих органів самоврядування самостійно впливати на стан забезпечення публічного порядку» (Шевченко, 2022; с. 579). Деяко іншої позиції дотримується А. Пишна, яка наголошує, що хоч «до компетенції органів місцевого самоврядування відноситься створення муніципальних підрозділів з охорони публічної безпеки та порядку на кшталт «Муніципальної варти», але потребує

чіткого розмежування повноважень таких підрозділів органів місцевого самоврядування та територіальних підрозділів Національної поліції. Визначення, що до їх компетенції відноситься виключно охорона публічної безпеки та порядку, але не надано повноважень щодо здійснення превентивних поліцейських заходів та заходів примусу. Також потребує врегулювання питання щодо можливості несення ними служби з використанням вогнепальної зброї або пристроїв. Що на думку вченої, буде недоречним (Пишна, 2022; с. 387). Водночас наразі немає законодавчо закріпленого механізму для формування місцевої поліції, крім того розмежування повноважень муніципальної і державної поліції може бути вирішено лише з прийняттям відповідного нормативно-правового акту.

Тому, зважаючи на сучасні умови варто погодитися з А. Новіченком, який наголошує: «важливо організувати ефективну взаємодію поліції з органами місцевого самоврядування, вибудувати їх конструктивне співробітництво, спрямоване на забезпечення безпеки, правопорядку та реалізацію конституційних прав громадян, які проживають у відповідних адміністративно-територіальних одиницях. Враховуючи це, правову характеристику взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування у механізмі забезпечення правопорядку слід вибудовувати, виходячи з того, що перші є державними органами та належать до виконавчої гілки державної влади, а другі, відповідно до Конституції України, Законів України, не входять до системи органів державної влади, але є органами публічної влади на місцях» (Новіченко, 2022; с. 56).

Наразі варто більше уваги приділяти особливо питанням взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування під час здійснення таких заходів правового режиму воєнного стану як охорона об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, охорона майна постраждалих осіб, охорона місць руйнувань, обмеження руху транспорту на небезпечних напрямках тощо.

Висновки. З огляду на викладене вище, вважаємо, що слід розробити нормативно-правовий акт щодо організації взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування, в якому закріпити мету взаємодії, завдання, дати визначення окремих понять, визначити суб'єктів та керівників органів взаємодії, види та форми взаємодії, особливості взаємного інформування, канали передачі інформації, способи та строки перевірки результативності взаємодії, визначити принципи, а також напрями взаємодії в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.

Під правовим регулюванням взаємодії органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану слід розуміти систему правових засобів, сукупність прийомів та способів правового впливу на суспільні відносини, що виникають під час такої взаємодії, за допомогою яких визначається комплекс організаційних та спеціальних заходів, спрямованих на захист від протиправних посягань, а також забезпечення особистої безпеки громадян, протидію правопорушенням. Специфіка правового регу-

лювання зазначеної взаємодії в умовах правового режиму воєнного стану в Україні полягає у тому, що, з одного боку, вона відбувається в особливих внутрішньо-організаційних умовах (комплектування особового складу, проходження служби, атестування, застосування поліцейськими спеціальних засобів тощо), а з іншого – спрямовується на забезпечення як постійних або тимчасових (ситуаційних), так і загальнодержавних та регіональних явищ чи процесів, що відбуваються в країні в умовах воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 (зі змінами). БД «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення 10.04.2023).
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII (зі змінами). БД «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 10.04.2023).
3. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022 № 68/2022. БД «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text> (дата звернення 10.04.2023).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII (зі змінами). БД «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 10.04.2023).
5. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін.; Л. В. Озодовська, Н. П. Поліщук (наукові редактори); І. О. Покаржевська (художнє оформлення). Київ: Абрис, 2002. 742 с.
6. Ключев О. М. Проблеми взаємодії підрозділів органів внутрішніх справ на регіональному рівні: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2010. 422 с.
7. Могилевська Л. До проблеми взаємодії Національної поліції з громадськістю та іншими органами державної влади у сфері забезпечення прав і свобод дитини. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 225–229. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.39>
8. Корнієнко М.В. Адміністративно-правові основи взаємодії територіальних підрозділів Національної поліції та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1. С. 379–384. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/96>
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР (зі змінами). БД «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 10.04.2022).
10. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.202 № 2123-IX. БД «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#n221> (дата звернення 10.04.2023).
11. Шевченко С.І. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії Національної поліції України та органів місцевого самоврядування та перспективи нормативно-правового регулювання в питанні організації захисту публічного порядку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 576–579. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/139>
12. Пишна А.Г. Взаємодія органів Національної поліції та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1. С. 385–387. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/97>
13. Новіченко А. Взаємодія поліції та органів місцевого самоврядування у забезпеченні правопорядку в Україні. *Європейські перспективи*. 2022. № 1. С. 52–57. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/14804>

REFERENCES:

1. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini [On the introduction of martial law in Ukraine]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 № 64/2022 (zi zminamy) // BD «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> [in Ukrainian].
2. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the legal regime of martial law]: Zakon Ukrainy vid 12.05.2015 № 389-VIII (zi zminamy) // BD «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].
3. Pro utvorennia viiskovykh administratsii [On the establishment of military administrations]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 № 68/2022 // BD «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text> [in Ukrainian].
4. Pro Natsionalnu politsiiu [On the National Police]: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580-VIII (zi zminamy) // BD «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
5. Filosofskiy entsyklopedychniy slovnyk [Philosophical encyclopedic dictionary] / V.I. Shynkaruk (head of the editorial board) and others; L.V. Ozadovska, N.P. Polishchuk (scientific editors); I.O. Pokarzhevska (art design). Kyiv: Abrys, 2002. 742 p. [in Ukrainian].
6. *Kliuiev O.M.* (2010). Problemy vzaiemodii pidrozdiliv orhaniv vnutrishnikh sprav na rehionalnomu rivni [Problems of interaction of divisions of internal affairs bodies at the regional level]: dys. ... d-ra yuryd. nauk: spets. 12.00.07. Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. 422 s. [in Ukrainian].
7. *Mohylevska L.* (2020). Do problemy vzaiemodii Natsionalnoi politsii z hromadskistiu ta inshymy orhanamy derzhavnoi vlady u sferi zabezpechennia prav i svobod dytyny [To the problem of the interaction of the National Police with the public and other state authorities in the sphere of ensuring the rights and freedoms of the child]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. № 2. S. 225–229. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.39> [in Ukrainian].
8. *Korniienko M. V.* (2022). Administratyvno-pravovi osnovy vzaiemodii terytorialnykh pidrozdiliv Natsionalnoi politsii ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia u sferi zabezpechennia publichnoi bezpeky i poriadku [Administrative and legal basis of interaction between territorial units of the National police and local government bodies in the field of ensuring public safety and order]. *Yurydychniy naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 1. S. 379–384. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/96> [in Ukrainian].
9. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini [On local self-government in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR (zi zminamy) // BD «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
10. Pro vnesennia zmin do zakoniv Ukrainy «Pro Natsionalnu politsiiu» ta «Pro Dystsyplinarnyi statut Natsionalnoi politsii Ukrainy» z metoiu optymizatsii diialnosti politsii, u tomu chysli pid chas dii voiennoho stanu [Amendments to the Laws of Ukraine «On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine» in order to optimize the activities of the police, including during martial law]: Zakon Ukrainy vid 15.03.202 № 2123-IX / BD «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#n221> [in Ukrainian].
11. *Shevchenko S.I.* (2022). Administratyvno-pravove zabezpechennia vzaiemodii Natsionalnoi politsii Ukrainy ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia ta perspektyvy normatyvno-pravovoho rehuliuвання v pytanni orhanizatsii zakhystu publichnoho poriadku [Administrative and legal provision of interaction between the National Police of Ukraine and local self-government bodies and the perspective of normative and legal regulation in the matter of organization of protection of public order]. *Yurydychniy naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 7. S. 576–579. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/139> [in Ukrainian].
12. *Pyshna A. H.* (2022). Vzaiemodiia orhaniv Natsionalnyi politsii ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia u sferi zabezpechennia publichnoi bezpeky ta poriadku [Interaction of National police bodies and local government bodies in the sphere of ensuring public safety and order]. *Yurydychniy naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 1. S. 385–387. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/97> [in Ukrainian].
13. *Novichenko A.* (2022). Vzaiemodiia politsii ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia u zabezpechenni pravoporiadku v Ukraini [Interaction of police and local self-government bodies of law and order in Ukraine]. *Yevropeiski perspektyvy*. № 1. S. 52–57. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/14804> [in Ukrainian].